

ΜΑΘΗΜΑ 20

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ Ή ΠΩΣ Ο ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΕΓΙΝΕ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Κλαύδιος στο πεντηκοστό έτος της ηλικίας του κατέλαβε την εξουσία από κάποιο παράδοξο τυχαίο γεγονός. Αφού διώχτηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα, είχε αποσυρθεί σε (μια) θερινή κατοικία, που ονομάζεται Ερμαίο. Λίγο αργότερα, επειδή τρομοκρατήθηκε από τα νέα της σφαγής, σύρθηκε προς το πιο κοντινό λιακωτό και κρύφτηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρέμονταν στην πόρτα. (Ένας) στρατιώτης που (ή καθώς) έτρεχε εδώ κι εκεί, παρατήρησε τα πόδια του· τον αναγνώρισε που κρυβόταν· Αφού τον τράβηξε έξω, τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα. Από κει τον οδήγησε στους συστρατιώτες του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος και έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει. Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος έγινε αυτοκράτορας.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΡΗΜΑΤΑ

capio-cepī-captum-capere 3
excludo-exclūsi-exclusum-excludere 3
recedo-recessi-recessum-recedere 3
sum-fui- -esse (ανώμαλο)
exterreo-exterrei-territum-terrere 3
prorepto-prorepsi-proreptum-prorepere 3
praetendo-praetendi-praetentum-praetendere 3
abdo-abdidi-abditum-abdere 3
discurro-discurri & discucurri-discursum-discurrere 3
animadverto-animadverti-animadversum-animadvertere 3
lateo-latui- -latere 2
adgnosco-adgnovi-adgnitum-adgnoscerē 3
extrahō-extraxi-extractum-extrahere 3
saluto-salutavi-salutatum-salutare 1
adduco-adduxi-adductum-adducere 3
deferō-detuli-delatum-deferre (ανώμαλο)
moriō-mortuus sum-mori 3 (αποθετικό)
miseror-miseratus sum-miserari 1 (αποθετικό)
fio-factus sum-fieri (ανώμαλο)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το ρήμα moriō σχηματίζει μετοχή μέλλοντα moriturus-a-um

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ ΚΛΙΣΗ	Β΄ ΚΛΙΣΗ	Γ΄ ΚΛΙΣΗ	Δ΄ ΚΛΙΣΗ	Ε΄ ΚΛΙΣΗ
Caligula-ae α΄ (αρσ.)	Claudius-ii-i β΄	insidiator-oris γ΄ (αρσ.)	casus-us δ΄	dies-ei ε΄
diaeta-ae α΄	annus-i β΄	rumor-oris γ΄ (αρσ.)		
turba-ae α΄	Hermaeum-i β΄	imperator-oris γ΄ (αρσ.)		
	imperium-ii-i β΄	commilito-onis γ΄ (αρσ.)		
	solarium-ii-i β΄	miles-itis γ΄ (αρσ.)		
	velum-i β΄	pes-pedis γ΄ (αρσ.)		

	castra-orum β' (μόνο πληθ.)	aetas-atis γ' (Θηλ.) γεν.πληθ.-um/-ium		
		caedes-is γ' (Θηλ.)		
		foris-is γ' (Θηλ.)		
		nomen-inis γ' (ουδ.)		

ΕΠΙΘΕΤΑ

quingagesimus-a-um β'
paulus-a-um β'
proximus-a-um β'
trepidus-a-um β'

obvius-a-um β'
posterus-a-um β'
mirabilis-is-e γ'
tristis-is-e γ'

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

suus-sua-suum (κτητική)
qui-quae-quod (αναφορική)
is-ea-id (δεικτική – επαναληπτική)
hic-haec-hoc (δεικτική)

quidam-quaedam-quoddam
(αόριστη επιθετική)
se (προσωπική)

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

ab + αφαιρετική
in + αιτιατική

inter + αιτιατική
ad + αιτιατική

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

post (χρονικό)
hinc (τοπικό)

quasi (παραβολικό)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

et (συμπλεκτικός)

dum (χρονικός)

Συντακτική Ανάλυση

1. **Claudius quinquagesimo anno aetatis suae imperium cepit mirabili quodam casu:** κύρια πρότ. κρίσεως.

cepit: ρήμ. • **Claudius:** υποκ. του *cepit* • **imperium:** αντικ. του *cepit* • **casu:** αφαιρετική του τρόπου στο *cepit* • **mirabili:** επιθ. προσδ. στο *casu* • **quodam:** επιθ. προσδ. στη φράση *mirabili casu* (επάλληλος επιθ. προσδ.) • **anno:** αφαιρετική του χρόνου στο *cepit* • **quinquagesimo:** επιθ. προσδ. στο *anno* • **aetatis:** γενική διαιρετική στο *anno* • **suae:** επιθ. προσδ. στο *aetatis*· εκφράζει πλάγια (ή έμμεση) αυτοπάθεια.

2. **Exclusus ab insidiatoribus Caligulae recesserat in dietam:** κύρια πρότ. κρίσεως.

recesserat: ρήμ. • **ενν. Claudius:** υποκ. του *recesserat* • **in dietam:** εμπρόθ. προσδ. της κίνησης σε τόπο στο *recesserat* • **exclusus:** χρονική μτχ., συνημμένη στο *Claudius* • **ab insidiatoribus:** εμπρόθ. προσδ. του ποιητικού αιτίου στη μτχ. *exclusus* • **Caligulae:** γενική αντικειμενική στο *insidiatoribus*.

3. **cui nomen est Hermaeum:** δευτ. επιθετική αναφορική πρότ., προσδιοριστική στο *dietam* (της πρότ. 2)· εισάγεται με την αναφορική αντων. *cui*· εκφέρεται με οριστική, γιατί

δηλώνει το πραγματικό· συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν· λειτουργεί ως επιθ. προσδ. στο *diaetam*.

est: ρήμ. • **nomen:** υποκ. του *est* • **Hermaeum:** παράθεση στο *nomen* • **cui:** δοτική προσωπική κτητική στο *est*.

4. **Paulo post rumore caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum:** κύρια πρότ. κρίσεως. **prorepsit:** ρήμ. • ενν. **Claudius:** υποκ. του *prorepsit* • **ad solarium:** εμπρόθ. προσδ. της κίνησης σε τόπο στο *prorepsit* • **proximum:** επιθ. προσδ. στο *solarium* • **post:** επιρρ. προσδ. του χρόνου στο *prorepsit* • **paulo** αφαιρετική του μέτρου στο *post* • **exterritus:** αιτιολογική¹ μτχ., συνημμένη στο *Claudius* • **rumore:** αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο *exterritus* • **caedis:** γενική αντικειμενική στο *rumore*.

5. **et inter vela praetenta foribus se abdidit:** κύρια πρότ. κρίσεως. **abdidit:** ρήμ. • ενν. **Claudius:** υποκ. του *abdidit* • **se:** αντικ. του *abdidit*· εκφράζει ευθεία (ή άμεση) αυτοπάθεια • **inter vela:** εμπρόθ. προσδ. της στάσης σε τόπο (δηλώνει το «μεταξύ») στο *abdidit* • **praetenta:** επιθετική μτχ., επιθ. προσδ. στο *vela* • **foribus:** αντικ. της μτχ. *praetenta*.

6. **Discurrens miles pedes eius animadvertit:** κύρια πρότ. κρίσεως. **animadvertit:** ρήμ. • **miles:** υποκ. του *animadvertit* • **discurrens:** επιθετική μτχ., επιθ. προσδ. στο *miles* (ή χρονική μετοχή, συνημμένη στο *miles*) • **pedes:** αντικ. του *animadvertit* • **eius:** γενική κτητική στο *pedes*.

7. **eum latentem adgnovit:** κύρια πρότ. κρίσεως. **adgnovit:** ρήμ. • ενν. **miles:** υποκ. του *adgnovit* • **eum:** αντικ. του *adgnovit* • **latentem:** κατηγορηματική μτχ. που εξαρτάται από το *adgnovit* και αναφέρεται στο *eum*.

8. **extractum imperatorem eum salutavit:** κύρια πρότ. κρίσεως. **salutavit:** ρήμ. • ενν. **miles:** υποκ. του *salutavit* • **eum:** αντικ. του *salutavit* • **imperatorem:** κατηγορ. στο αντικ. *eum* του *salutavit* • **extractum:** χρονική μτχ., συνημμένη στο *eum*.

9. **Hinc ad commilitones suos eum adduxit:** κύρια πρότ. κρίσεως. **adduxit:** ρήμ. • ενν. **miles:** υποκ. του *adduxit* • **eum:** αντικ. του *adduxit* • **ad commilitones:** εμπρόθ. προσδ. της κατεύθυνσης (σε πρόσωπο) στο *adduxit* • **suos:** επιθ. προσδ. στο *commilitones*, εκφράζει ευθεία (ή άμεση) αυτοπάθεια • **hinc:** επιρρ. προσδ. της κίνησης από τόπο στο *adduxit*.

10. **Ab his in castra delatus est tristis et trepidus:** κύρια πρότ. κρίσεως. **delatus est:** ρήμ. • ενν. **Claudius:** υποκ. του *delatus est* • **in castra:** εμπρόθ. προσδ. της κίνησης σε τόπο στο *delatus est* • **tristis / trepidus:** επιρρ. κατηγορ. του τρόπου στο υποκ. *Claudius* του *delatus est* • **ab his:** εμπρόθ. προσδ. του ποιητικού αιτίου στο *delatus est*.

11. **dum obvia turba quasi morituum eum miseratur:** δευτ. επιρρ. χρονική πρότ.· εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *dum*, ο οποίος χρησιμοποιείται για να δηλωθεί το σύγχρονο· εκφέρεται με οριστική, διότι η πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη· συγκεκριμένα, με οριστική ενεστώτα, γιατί δηλώνει μια συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει μια άλλη πράξη· πρόκειται για λατινισμό· λειτουργεί ως επιρρ. προσδ. του χρόνου στο *delatus est* (της πρότ. 10). **miseratur:** ρήμ. • **turba:** υποκ. του *miseratur* • **obvia:** επιθ. προσδ. στο *turba* • **eum:** αντικ. του *miseratur* • **quasi morituum:** αιτιολογική μτχ. (υποκειμενικής αιτιολογίας), συνημμένη στο *eum*.

12. **Postero die Claudius imperator est factus:** κύρια πρότ. κρίσεως.
est factus: ρήμ. • **Claudius:** υποκ. του *est factus* • **imperator:** κατηγορ. στο υποκ. *Claudius* του *est factus* • **die:** αφαιρετική του χρόνου στο *est factus* • **postero:** επιθ. προσδ. στο *die*.

Παραθετικά Επιθέτων

Β' Κλίση

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>obvius, -a, -um</i>	—	—
<i>paulus, -a, -um</i>	—	—
<i>posterus, -a, -um</i>	<i>posterior, -ior, -ius</i>	<i>postremus, -a, -um</i> & <i>postumus, -a, -um</i>
(<i>prope</i>)	<i>propior, -ior, -ius</i>	<i>proximus, -a, -um</i>
<i>trepidus, -a, -um</i>	—	—

Γ' Κλίση

<i>mirabilis, -is, -e</i>	<i>mirabilior, -ior, -ius</i>	<i>mirabilissimus, -a, -um</i>
<i>tristis, -is, -e</i>	<i>tristior, -ior, -ius</i>	<i>tristissimus, -a, -um</i>

ΜΑΘΗΜΑ 20

Ετυμολογικοί συσχετισμοί λατινικών λέξεων με λέξεις ελληνικές ή άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών

Claudius - Κλαύδιος.

quingagesimo - (γαλλ.) cinquantieme (= πεντηκοστός).

anno - (γαλλ.) annee (= έτος, χρονιά).

Imperium - ιμπεριαλισμός (< γαλλ.).

cepit - (ιταλ.) capire (= καταλαβαίνω).

mirabili - (γαλλ.) miracle (= θαύμα), admirable (= θαυμαστός).

casu - κάζο[< ιταλ. caso (= συμβάν)].

ex-clusus (claudo) - κλείς, κλειδίον // (γαλλ.) cle (= κλειδί).

insidiatoribus - (γαλλ.) insidieux (= ύπουλος).

Caligulae - Καλιγούλας.

recesserat - (γαλλ.) recession (= ύφεση, επιβράδυνση).

diaetam - δίαιτα (= διατροφή) // (αγγλ.) diet (= δίαιτα).

nomen - όνομα // (γαλλ.) nom (= όνομα, ουσιαστικό), (αγγλ.) name.

Hermaeum - Έρμης // Ερμαίο.

paulo - παῦρος (= μικρός, λίγος).

rumore - (γαλλ.) rumor (= διάδοση, φήμη).

exterritus - τρέω, τρόμος // (γαλλ.) terroriste (= τρομοκράτης).

pro-repsit - έρπω.

solarium (sol) - σολάριουμ // ήλιος // (ισπαν.) soleado (= ηλιόλουστος).

proximum - (γαλλ.) proximite (= εγγύτητα).

vela - βέλο// (γαλλ.) voile (= πανί, ιστίο).

prae-tenta (prae-tendo) - τείνω// (γαλλ.) etendre (= τείνω), tendu (= τεντωμένος).

foribus - θύρα.

discurrens - κούρσα (< γαλλ.), κουρσάρος(< ιταλ.).

miles, com-militones - μιλιταρισμός (< γαλλ.).

pedes - πούς (γενική ποδός), πέδον (= έδαφος), πέδη (συνήθως πέδαι = δεσμά ποδιών), πεζη (= με τα πόδια).

anim-ad-vertit - ανιμισμός (< γαλλ.), άνεμος// v.s. (= εναντίον)· (verso) βέρσο (= πίσω μέρος σελίδας), ρεβέρ (< γαλλ.).

latentem -, (αγγλ.) latent (= λανθάνων, κρυμμένος).

ad-gnovit - γι-γνώσκω.

extractum - (αγγλ.) extraction (= εξαγωγή), τρακτέρ(< γαλλ.).

imperatorem, imperator - ιμπεριαλισμός (< γαλλ.).

salutavit - (γαλλ.) salutation (= χαιρετισμός).

adduxit - (αγγλ.) adductor (= προσαγωγός μυς).

castra - κάστρο.

tristis - (γαλλ.) triste (= λυπημένος).

turba - τύρβη (= ταραχή) // τούρμπο, τουρμπίνα (< γαλλ.).

morituum - βροτός // (γαλλ.) mort (=νεκρός)// (αγγλ.) mortal (= θνητός).

miseratur- μιζέρια, μίζερος(< ιταλ.).

postero - (γαλλ.) posterite (= απόγονοι).

die- (Ζεύς, γενική Διός) Δίας (ως «θεός του φωτός»).

factus est - (αγγλ.) facts (= γεγονότα), factory (= εργοστάσιο)